

BENDROJI VILNIAUS MIESTO SAVIVALDYBĖS MOKINIŲ SVEIKATOS BŪKLĖS 2015 METŲ ANALIZĖ

Vilnius, 2016

IVADAS

Vaikai – didžiausias mūsų turtas ir pasididžiavimas, tačiau, vaikai – ir labiausiai pažeidžiama visuomenės dalis.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. rugpjūčio 10 d. įsakymu Nr. V-773 patvirtinta Lietuvos higienos norma HN 21:2011 „Mokykla, vykdanči bendrojo ugdymo programas. Bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“, kurioje numatyta, jog mokiniai iki 18 metų ugdymo procese dalyvautų tik teisės akto nustatyta tvarka pasitikrinę sveikatą ir pateikę vaiko sveikatos pažymėjimą (forma Nr. 027-1/a), išduotą ne anksčiau kaip prieš metus. Naujoje mokykloje pradėję mokytis mokiniai vaiko sveikatos pažymėjimą (forma Nr. 027-1/a) turi pateikti iki einamųjų metų rugsėjo 15 d. Duomenys apie mokinių sveikatos būklę gaunami iš statistinės apskaitos formos Nr. 0.27-1/a. „Vaiko sveikatos pažymėjimas“, patvirtintos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2013 m. gegužės 16 d. įsakymu Nr. V-507. Šioje apskaitos formoje gydytojas įrašo pagrindinius mokinio sveikatos būklės duomenis: ūgį, svorį, kraujospūdį, klausos, regos, kaulų ir raumenų, kvėpavimo, nervų sistemų sutrikimus.

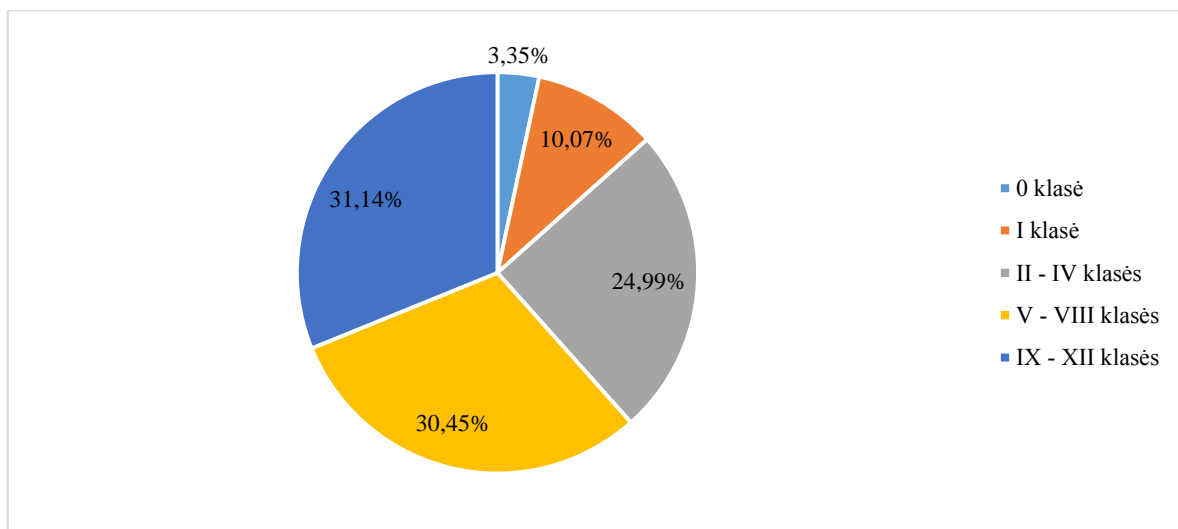
Pagal šią apskaitos formą Vilniaus miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras (toliau – Biuras) renka duomenis apie vaikų sveikatos būklę. Atlikęs 2015 metų vaikų sveikatos būklės analizę kiekvienoje ugdymo įstaigoje, Biuras pateikia analizės rezultatus.

MOKINIŲ FIZINĖS BŪKLĖS ĮVERTINIMAS

Vilniaus miesto savivaldybėje 2015 – 2016 m. m. sveikatos pažymų suvestines (forma Nr. 027-1/a „Vaiko sveikatos pažymėjimas“ (toliau – Pažymėjimas)) pateikė 115 bendrojo lavinimo ugdymo įstaigų: 39 gimnazijos, 20 progimnazijų, 16 pagrindinių mokyklų, 13 mokyklų – darželių, 11 pradinių mokyklų, 6 profesinės mokyklos, 5 mokyklos, 2 vidurinės mokyklos, 1 mokykla – daugiafunkcinis centras, 1 jaunimo mokykla, 1 pagrindinio ugdymo skyrius.

Mokinių pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigą: gimnazijas lankė 42,05 proc. (24 416) progimnazijas – 26,95 proc. (15 649), pagrindines mokyklas – 10,05 proc. (5 836), pradines mokyklas – 6,71 proc. (3 896), mokyklas – 4,47 proc. (2 593), mokyklas – darželius – 3,83 proc. (2 222), profesines mokyklas – 2,51 proc. (1 460), vidurines mokyklas – 2,32 proc. (1 347), mokyklą – daugiafunkcinį centrą – 0,78 proc. (451), pagrindinio ugdymo skyrių – 0,20 proc. (117), jaunimo mokyklą – 0,14 proc. (81) mokinių.

Daugiausia mokyklinio ugdymo įstaigas lankė IX – XII klasės mokinių (31,14 proc.), mažiausia – priešmokyklinės klasės (toliau – 0 klasės) (3,35 proc.). Detalesnė informacija apie mokinių pasiskirstymą pagal klases yra pateikiama 1 pav.

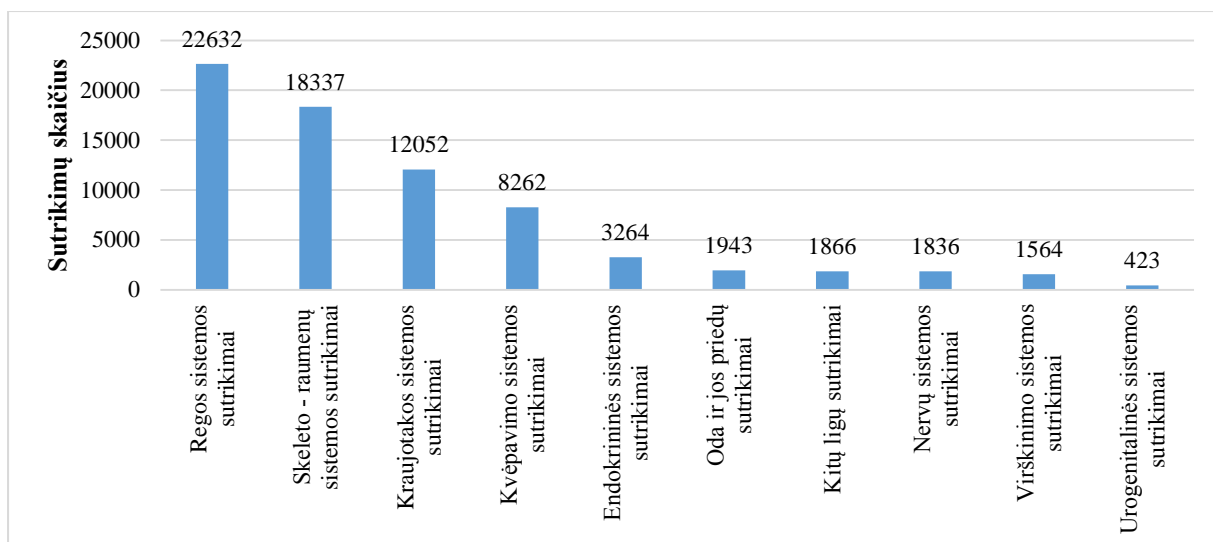

1 pav. Mokinių pasiskirstymas pagal klases

Tolimesnėje analizėje apdoroti 56 049 mokinių pažymėjimų duomenys, iš kurių 28 450 (50,76 proc.) berniukų ir 27 599 (49,24 proc.) mergaičių.

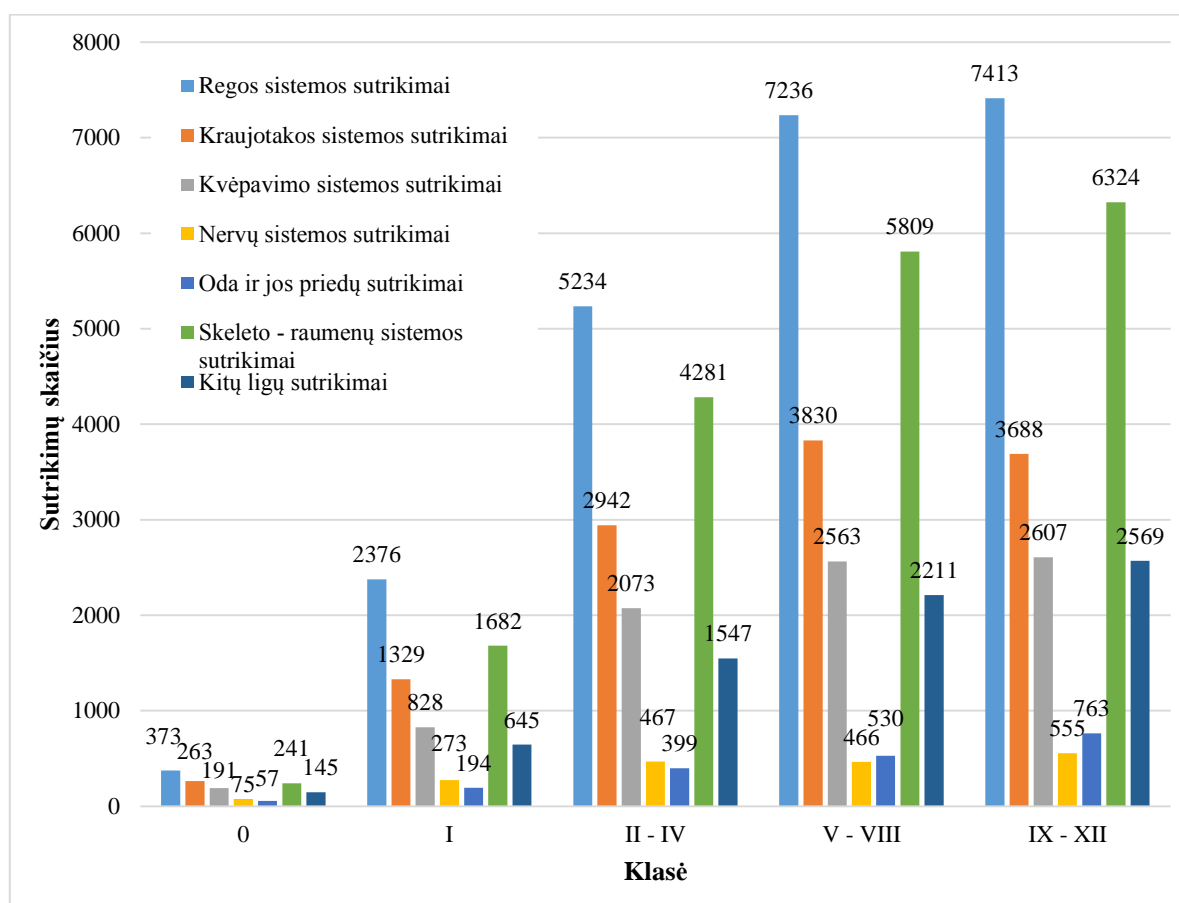
3,48 proc. (2 019) mokiniai pažymėjimų nepateikė. Vadovaujantis pateiktais duomenimis, jokių sveikatos sutrikimų neturėjo 25,76 proc. (14 441) mokinių.

Nustatyta, kad dažniausi sutrikimai yra: regos – 31,36 proc. (22 632), skeleto-raumenų – 25,40 proc. (18 337), kraujotakos – 16,70 proc. (12 052) ir kvėpavimo – 11,45 proc. (8 262) sistemų. Rečiausiai mokiniams diagnozuojami nervų, virškinimo, urogenitalinės bei endokrininės sistemos sutrikimai. Registruotų sutrikimų skaičius pateikiamas 2 pav.

2 pav. Registruotų sutrikimų skaičius 2015 – 2016 m. m.

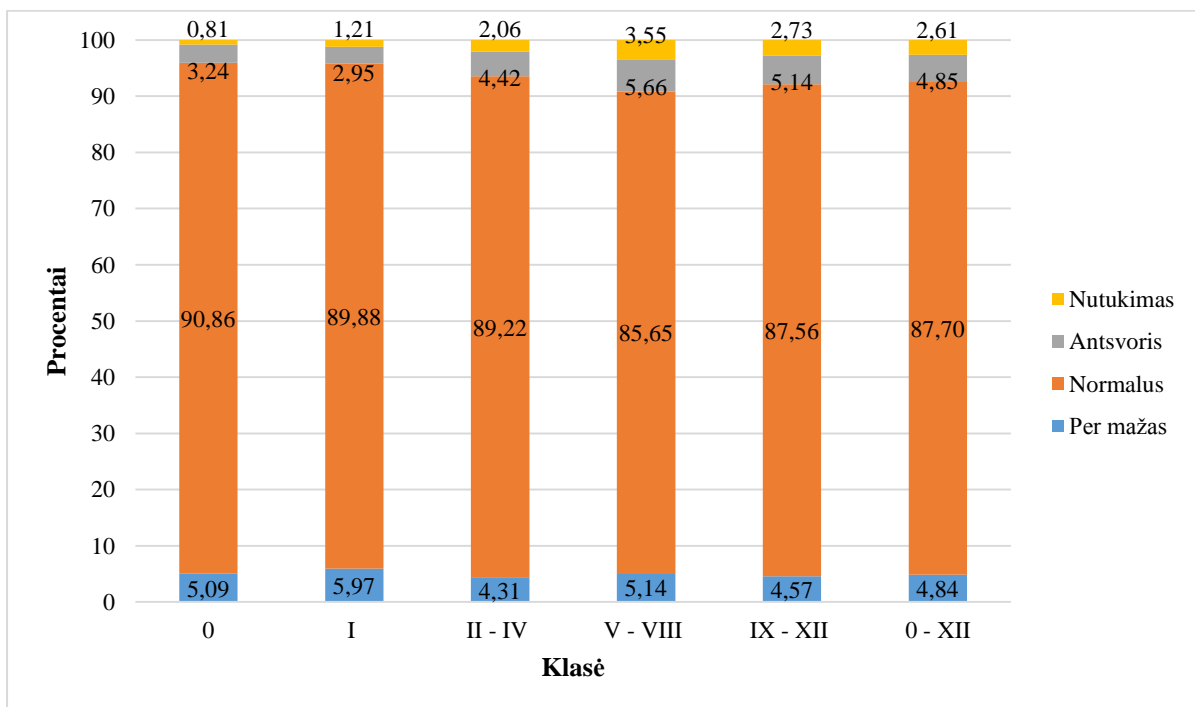
Analizuojant mokinių sergamumą pagal klases stebėtos labai panašios sutrikimų dažnio tendencijos, kaip ir pateiktame 2 pav., visose klasėse daugiausia buvo regos, kraujotakos, kvėpavimo ir skeleto – raumenų sistemų sutrikimų. Kitų ligų sutrikimų skaičius didėja didėjant klasei. Detalesnė informacija apie mokinių sergamumo pasiskirstymą pagal klases yra pateikiama 3 pav.

3 pav. Mokinių sergamumas pagal klases

Daugiausia mokinių priskirti pagrindinei fizinio lavinimo grupei 90,88 proc. (50 175) ir kūno kultūros pamokose gali dalyvauti be jokių apribojimų, 6,83 proc. (3 769) – parengiamajai, 1,54 proc. (852) – specialiajai, o 0,75 proc. (415) buvo atleisti nuo kūno kultūros pamokų visiems mokslo metams.

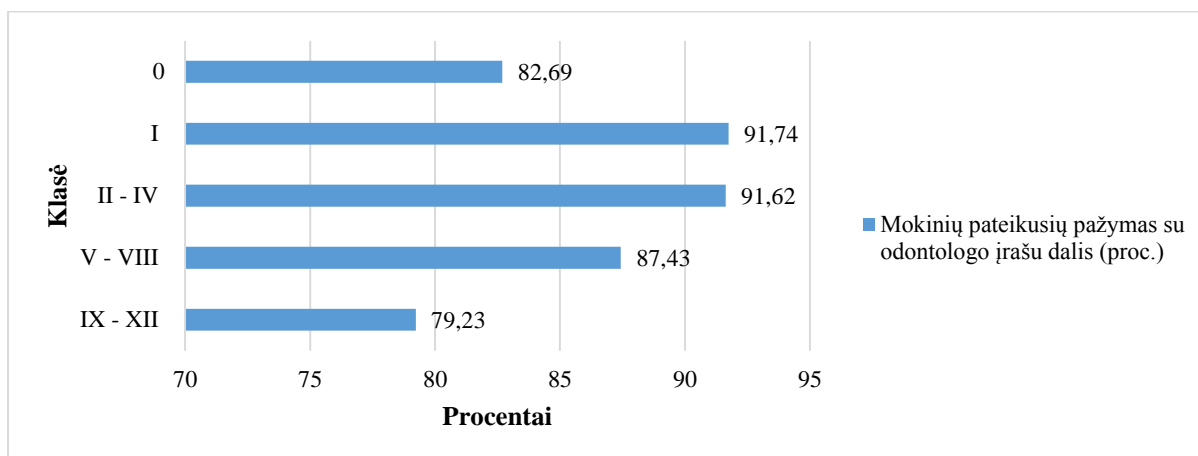
Pagal kūno masės indekso (KMI) standartus normalų svorį turėjo 87,70 proc. mokinių, 4,84 proc. – nepakankamą svorį. Likusi dalis turėjo per didelį svorį: 4,85 proc. turėjo antsvorio, o 2,61 proc. buvo nutukę. Analizuojant mokinių KMI pasiskirstymą pagal klases stebėta, kad aukštesnėse klasėse nežymiai didėjo vaikų, turinčių per didelį svorį (tiek antsvorį tiek nutukimą) dalis. Didžiausia turinčių antsvorį ir nutukusių mokinių dalis – V – VIII klasių mokinių tarpe. Detalesnė informacija apie mokinių pasiskirstymą pagal KMI pagal klases yra pateikiama 4 pav.

4 pav. Mokinių pasiskirstymas pagal KMI (proc.), pagal klases

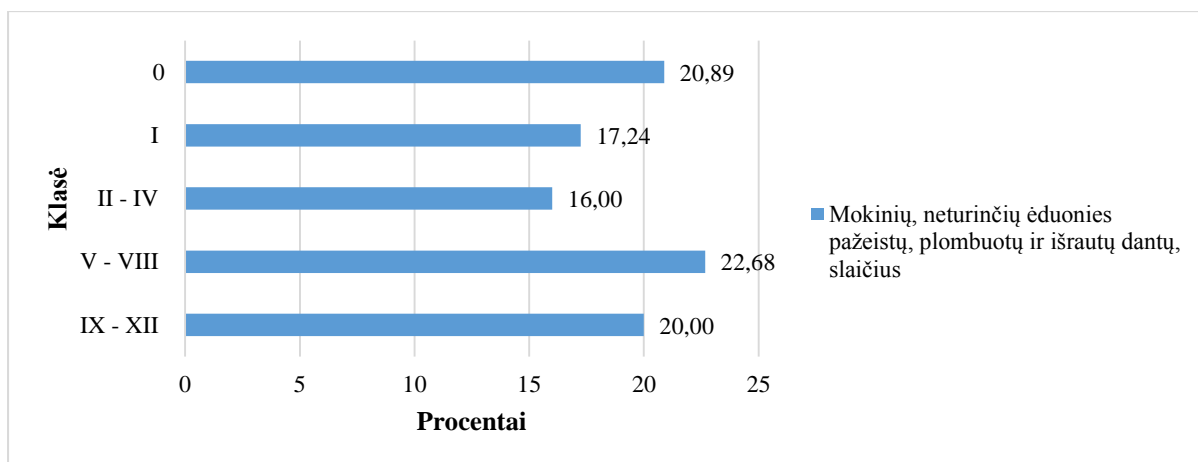
MOKINIŲ DANTŲ IR ŽANDIKLAULIŲ BŪKLĖS ĮVERTINIMAS

Vilniaus miesto savivaldybėje 2015 – 2016 m. m. gauti ir apibendrinti 48 369 mokinių sveikatos pažymėjimų su odontologo užpildyta dalimi duomenys (86,30 proc. nuo bendro gautų pažymėjimų skaičiaus (56 049)) (5 pav.). Mažiausiai vaiko sveikatos pažymėjimų su užpildyta odontologo dalimi pateikė 0 ir IX – XII klasių mokiniai.

5 pav. Mokinių, kuriems buvo patikrinta dantų būklė, dalis (proc.) pagal klases

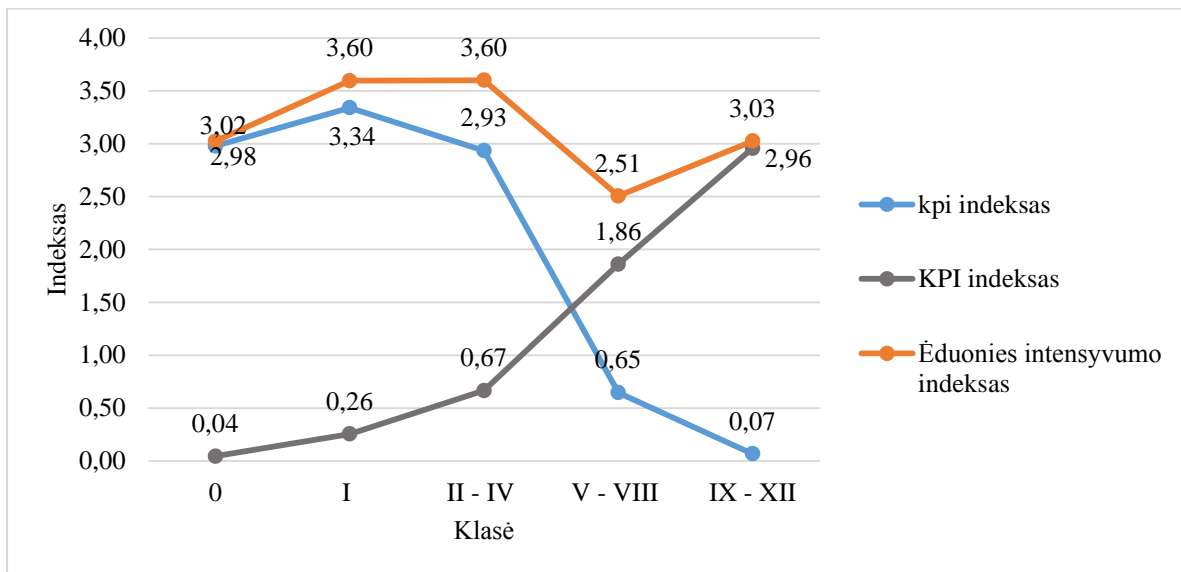
Nustatyta, kad 21,44 proc. (10 372) mokinių, kuriems buvo patikrinta dantų būklė, turėjo sveikus dantis (t. y. neturėjo ėduonies pažeistų, plombuotų bei išrautų dantų). Sveikus dantis 0 klasėje turėjo 20,89 proc. mokinių, I klasėje – 17,24 proc., II – IV klasėse – 16,00 proc., V – VIII klasėse – 22,68 proc., o IX – XII klasėse – 20,00 proc. (6 pav.).

6 pav. Mokinių, neturinčių ėduonies pažeistų, plombuotų ir išrautų dantų, dalis pagal klases (proc.)

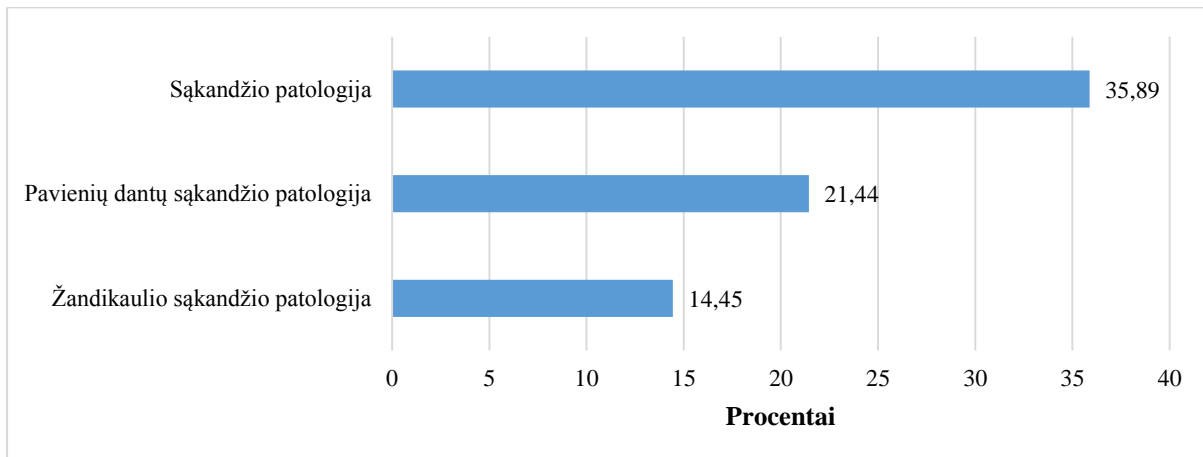
Susumavus pažymėjimuose pateiktus duomenis, buvo paskaičiuotas dantų ėduonies intensyvumo indeksas – kpi (kariozinių, plombuotų ir dėl ėduonies išrautų pieninių dantų skaičiaus) ir KPI (kariozinių, plombuotų bei dėl ėduonies ištrauktų nuolatinių dantų skaičiaus) suma. Dantų ėduonies intensyvumo indeksas parodo, kiek vienam vaikui vidutiniškai tenka ėduonies pažeistų, plombuotų bei išrautų dantų. Pagal PSO, dantų ėduonies intensyvumo indeksas vertinamas: labai žemas <1,2; žemas – 1,2 – 2,6; vidutinis – 2,7 – 4,4; aukštas – 4,5 – 6,5; labai aukštas > 6,5.

Daugumos klasių grupėse dantų ėduonies intensyvumo indeksas buvo vidutinis (t.y. pateko į 2,7 – 4,4 reikšmių zoną). V – VIII klasių mokinių dantų ėduonies intensyvumo indeksas buvo žemas (2,51). (7 pav.).

7 pav. Dantų ėduonies intensyvumo indeksas pagal klases

Vadovaujantis gydytojų odontologų pateiktais duomenimis, daugiau nei pusė (64,11 proc.) mokinių neturėjo sąkandžio patologijos. Kas penktas mokinys (21,44 proc.) turėjo pavienių dantų sąkandžio patologiją, 14,45 proc. turėjo žandikaulių sąkandžio patologiją. (8 pav.).

8 pav. Mokinių, turinčių sąkandžio patologiją (sąkandžio, žandikaulio ir pavienių dantų), dalis (proc.)